

BREXIT PAGAL IŠSTOJIMO SUTARTĮ: SU MUITINĖS VEIKLA SUSIJĘ KLAUSIMAI

SITUACIJOS RAIDA

- Referendumas dėl Jungtinės Karalystės narystės ES
(2016 m. birželio 23 d.)
- Pranešimas ES Tarybai apie ketinimą išstoti iš ES – formalus Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio „aktyvavimas“ (2 metai deryboms dėl išstojimo sutarties)
(2017 m. kovo 29 d.)
- Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES sutarties suderinimas derybininkų lygmeniu
(2018 m. lapkričio 14 d.)
- Termino pratęsimai pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 3 dalį
(2019 m. kovo 21 d., 2019 m. balandžio 10 d. ir 2019 m. spalio 19 d.)
- Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES sutarties pakeitimas (persvarstytas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos)
(2019 m. spalio 17 d.)
- Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES sutarties įsigaliojimas
(2020 m. vasario 1 d.)
- Išstojimo sutartyje numatyto pereinamojo laikotarpio pabaiga
(2020 m. gruodžio 31 d.)

NENUMATYTŲ ATVEJŲ (*CONTINGENCY*) PRIEMONĖS

- Jungtinės Karalystės prisijungimas prie Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros ir prie Konvencijos dėl prekybos prekėmis formalumų supaprastinimo nuo išstojimo iš ES datos
- Reglamentas dėl įvežimo bendrųjų deklaracijų ir išankstinių išvežimo deklaracijų pateikimo terminų, taikomų vežant prekes jūrų transportu iš Jungtinės Karalystės ir į ją (Reglamento 2015/2446 pakeitimas)
- Reglamentas dėl garanto įsipareigojimų formų ir dėl oro transporto išlaidų dalies, įskaitomos į prekių muitinę vertę, Jungtinei Karalystei išstojus iš ES (Reglamento 2015/2447 pakeitimas)

Sajungos muitinės kodekso (Reglamentas 952/2013) 4 straipsnio pakeitimas bus padarytas vėliau, pakeitus ES ir ES veikimo sutartis

Jungtinė Karalystė toliau naudosis prieiga prie NCTS kaip atskira Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros susitariančioji šalis

INFORMACIJA

- Europos Komisijos parengtos gairės, svarstytos techniniuose seminaruose su ES27 atstovais (anglų kalba)
- Rubrika Lietuvos muitinės interneto tinklalapyje <https://www.lrmuitine.lt/web/guest/887>
- Rubrika Europos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos (TAXUD) generalinio direktorato interneto tinklalapyje https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk-withdrawal-lt
- Lankstinukas „Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES. Kaip pasirengti užbaigti pereinamąjį laikotarpį (įmonėms skirtas vadovas)
- „Brexit’o“ kontrolinis sąrašas verslininkams
- Informacija Užsienio reikalų ministerijos, VŠĮ „Versli Lietuva“, Migracijos informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“ ir kituose interneto tinklalapiuose (nuorodas galima rasti Lietuvos muitinės interneto tinklalapyje)

EORI KODAI

- Užsiregistruoti/ persiregistruoti turi šie asmenys:
 - šiuo metu prekiaujantys tik ES vidaus rinkoje ir nedalyvaujantys prekyboje su trečiosiomis šalimis, jeigu ketina vykdyti prekybos operacijas, kurias vykdant privaloma atlikti muitinės formalumus
 - šiuo metu turintys galiojančius EORI kodus, kuriuos suteikė Jungtinės Karalystės muitinė (įskaitant trečiųjų šalių asmenis), nes nuo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos šie kodai nebegalios ES27
- EORI registracijai reikalingus duomenis galima pateikti iš anksto, iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos, arba tuo metu, kai pirmą kartą pateikiama deklaracija ar prašymas priimti muitinės sprendimą

SPRENDIMAI

- Nuo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos ES27 nebegalios:
 - Jungtinės Karalystės muitinės priimti sprendimai/ suteikti leidimai (išskyrus leidimus taikyti tranzito supaprastinimus, kuriais galės būti naudojamasi pagal Konvenciją dėl bendrosios tranzito procedūros, ir leidimus, kuriais bus naudojamasi išimtiniais atvejais pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį)
 - sprendimai/ leidimai, kurių adresatas/ turėtojas Jungtinės Karalystės muitinės suteiktą EORI kodą turintis asmuo
- ES27 priimti sprendimai/ suteikti leidimai, galiojantys ir Jungtinėje Karalystėje, turės būti pakeisti, įvertinant įvykusius pokyčius (pvz., leidimuose steigti reguliariąsias laivybos linijas turės būti išbraukti maršrutai su Jungtinės Karalystės uostais, išskyrus Šiaurės Airijos uostus)

Verslo subjektai turėtų įsivertinti, ar jų turimiems leidimams turės įtakos Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES ir ar ta veikla, kuri šiuo metu vykdoma be leidimo, galės būti taip pat vykdoma ir toliau (jeigu ne, kreiptis su prašymu dėl atitinkamo leidimo suteikimo)

LENGVATINĖ PREKIŲ KILMĖ

- Prekės, importuotos į ES27 po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos, bus laikomos neturinčiomis lengvatinės prekių kilmės (net jei jos pagamintos Jungtinės Karalystėje arba ES27 iki pereinamojo laikotarpio pabaigos)
- Trečiosios šalys, su kuriomis ES yra sudariusi laisvosios prekybos ar panašias sutartis, ir ES galės laikyti importuojamas prekes turinčiomis lengvatinę prekių kilmę po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos, jeigu prekės iš ES27 arba iš trečiųjų šalių į ES27 bus gabenamos per Jungtinę Karalystę laikantis tiesioginio transportavimo ir nemanipuliavimo reikalavimų (priklausomai nuo konkrečių prekių kilmės taisyklių)
- Į ES27 iš trečiųjų šalių po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datos importuojamų prekių dalį sudarančios Jungtinės Karalystės kilmės prekės nebebus prilyginamos tos trečiosios šalies kilmės prekėms (t.y. Jungtinės Karalystės kilmės prekės, įskaitant Šiaurės Airijos kilmės prekes, nebegalės būti naudojamos taikant įvairias prekių kilmės kumuliacijos schemas)
- Apribojimai, susiję su prekių kilmės įrodymais, įformintais Jungtinėje Karalystėje ar prekėms, kurių dalį sudaro Jungtinės Karalystės kilmės prekės, įskaitant Šiaurės Airijos kilmės prekes

Vertinant situaciją lengvatinės prekių kilmės požiūriu turėtų būti remiamasi prekių eksporto į ES iš trečiosios šalies arba iš ES į trečiąją šalį data

ĮVEŽIMAS Į ES

- Įvežant prekes iš Jungtinės Karalystės į ES27 turės būti pateikiama įvežimo bendroji deklaracija (ENS), įskaitant atvejus, kai prekės vežamos iš vienos ES muitų teritorijos vietos į kitą per Jungtinę Karalystę (tokiais atvejais saugumo ir saugos duomenys galės būti pateikiami tranzito deklaracijoje)
- Įvežimo bendroji deklaracija (ENS), pateikta Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus laikoma galiojančia ir paskesnio atvykimo į ES27 uostus ar oro uostus arba maršruto pakeitimo atvejais
- Įvežimo bendrosios deklaracijos (ENS) pateikti nereikės, jeigu prekės bus išvežtos iš Jungtinės Karalystės iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, o bus įvežtos į ES27 šiam laikotarpiui jau pasibaigus

LAIKINASIS SAUGOJIMAS

- Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį Sąjungos muitinės kodeksas bus taikomas toms prekėms, kurios bus:
 - Jungtinėje Karalystėje pereinamojo laikotarpio pabaigoje
 - nurodytos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pateiktoje laikinojo saugojimo deklaracijoje
- Laikiniai saugomų prekių gabenimas tarp Jungtinės Karalystės ir ES27 neleidžiamas, jeigu jis nebus užbaigtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos

MUITINIS STATUSAS

- Pagal Išstojimo sutarties 47 straipsnį Sąjungos prekių gabenimas, pradėtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigiamas šiam laikotarpiui jau pasibaigus, bus laikomas tapačiu prekių gabenimui Sąjungos viduje (taip pat ir reikalavimų, susijusių su importo/eksporto licencijomis, požiūriu)
- Suinteresuotas asmuo turi būti pasirengęs įrodyti:
 - prekių turimą Sąjungos prekių muitinį statusą (Reglamento 2015/2447 199 straipsnyje nurodytais būdais)
 - tai, kad prekių gabenimas, apimantis ir vykimą per ES išorinę sieną, pradėtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (pateikdamas prekėms surašytą transporto ar kitą dokumentą)
- Prekės, neprarandančios Sąjungos prekių statuso, bus laikomos ir turinčiomis lengvatinę prekių kilmę, jeigu ją turėjo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos
- Prekių turimo Sąjungos prekių muitinio statuso įrodyti nereikės, jeigu jos bus gabenamos oro transportu su vienu transporto dokumentu, surašytu Jungtinėje Karalystėje arba ES27, jeigu prekių gabenimas pradėtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigiamas šiam laikotarpiui jau pasibaigus
- Prekių turimo Sąjungos prekių muitinio statuso įrodyti taip pat nereikės, jeigu:
 - jų gabenimas reguliariaja laivybos linija bus pradėtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigiamas šiam laikotarpiui jau pasibaigus
 - prekės pakrautos į laivą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir iškraunamos šiam laikotarpiui jau pasibaigus (pakrovus prekes vėliau, jų turimą Sąjungos prekių muitinį statusą reikės įrodyti Reglamento 2015/2447 199 straipsnyje nurodytais būdais)

GRAŽINTOS PREKĖS

- Sąjungos prekės, laikinai išvežtos iš Jungtinės Karalystės iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir gražintos į ES27 šiam laikotarpiui jau pasibaigus, laikantis Sąjungos muitinės kodekso 203 straipsnyje nustatytų reikalavimų, bus laikomos gražintomis prekėmis ir atleidžiamos nuo maito
- Sąjungos prekės, įvežtos į Jungtinę Karalystę iš ES27 iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, jas sugražinus į ES27 šiam laikotarpiui jau pasibaigus galės būti laikomos gražintomis prekėmis pagal Sąjungos muitinės kodekso 203 straipsnį, jeigu suinteresuotas asmuo įrodys, kad prekės:
 - buvo išvežtos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (pateikdamas prekėms surašytą transporto ar kitą dokumentą)
 - gražintos tokio paties pavidalo, kokio buvo išvežtos, vadovaujantis Sąjungos muitinės kodekso 203 straipsnio 5 dalimi ir Reglamento 2015/2446 158 straipsniu

ATLEIDIMAS NUO MUITO

Taikant atleidimą nuo maito asmenų, keičiančių nuolatinę gyvenamąją vietą, asmeniniam turtui ar kitoms prekėms, kai pagal Reglamento Nr. 1186/2009 5 straipsnį ar kitas nuostatas asmuo turėjo nustatytą laiką turėti nuolatinę gyvenamąją vietą ne Sąjungos muitų teritorijoje, į šį laikotarpį įskaičiuojamas ir nuolatinės gyvenamosios vietos turėjimas Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos

TRANZITO PROCEDŪROS

- Tranzito procedūros, pradėtos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigiamos šiam laikotarpiui jau pasibaigus, tęsiamos, priklausomai nuo prekių buvimo vietos pereinamojo laikotarpio pabaigoje, kaip Sąjungos arba bendrosios tranzito procedūros (galimi įvairūs scenarijai)
- TIR procedūros, pradėtos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigiamos šiam laikotarpiui jau pasibaigus, tęsiamos, priklausomai nuo prekių buvimo vietos pereinamojo laikotarpio pabaigoje, pagal:
 - Sąjungos muitinės kodeksą (atliekant formalumus Naujojoje kompiuterizuotoje tranzito sistemoje – NCTS)
 - užbaigiant gabenimą per Sąjungos muitų teritoriją fizinio išvežimo iš tos teritorijos vietoje ir atliekant paskesnius muitinės formalumus pagal TIR konvenciją ir Jungtinės Karalystės muitų teisę (prireikus pateikiant alternatyvius tranzito procedūros užbaigimo įrodymus)

MUITINIS SANDĒLIAVIMAS

- Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 daļi Sajungos muitinēs kodeksas bus taikomas toms prekēs, kurioms muitinio sandēliavimo procedūra bus iforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios bus Jungtinēje Karalystēje šio laikotarpio pabaigoje (ne ilgiau kaip 12 mēnesiū)
- Prekiū, kurioms taikoma muitinio sandēliavimo procedūra, gabenimas tarp Jungtinēs Karalystēs ir ES27 neleidžiamas, jeigu jis nebus užbaigtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (prekēs esant Sajungos muitū teritorijojē joms taikoma muitinio sandēliavimo procedūra turi būti nedelsiant užbaigta)

LAIKINASIS ĮVEŽIMAS

- Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį Sąjungos muitinės kodeksas bus taikomas toms prekėms, kurioms laikinojo įvežimo procedūra bus įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios bus Jungtinėje Karalystėje šio laikotarpio pabaigoje (ne ilgiau kaip 12 mėnesių)
- Prekių, kurioms taikoma laikinojo įvežimo procedūra, gabenimas tarp Jungtinės Karalystės ir ES27 neleidžiamas, jeigu jis nebus užbaigtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (prekėms esant Sąjungos muitų teritorijoje joms taikoma laikinojo įvežimo procedūra turi būti nedelsiant užbaigta)
- Laikinai išvežant prekes į Jungtinę Karalystę arba per Jungtinę Karalystę į kitas trečiąsias šalis galės būti naudojamos ATA knygelės (Jungtinė Karalystė yra ATA konvencijos ir Stambulo konvencijos susitariančioji šalis)

LAIKINASIS ĮVEŽIMAS PERDIRBTI IR GALUTINIS VARTOJIMAS

- Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį Sąjungos muitinės kodeksas bus taikomas toms prekėms, kurioms laikinojo įvežimo perdirbti arba galutinio vartojimo procedūra bus įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios bus Jungtinėje Karalystėje šio laikotarpio pabaigoje (ne ilgiau kaip 12 mėnesių)
- Prekių, kurioms taikoma laikinojo įvežimo perdirbti arba galutinio vartojimo procedūra, gabenimas tarp Jungtinės Karalystės ir ES27 neleidžiamas, jeigu jis nebus užbaigtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (prekėms esant Sąjungos muitų teritorijoje joms taikoma laikinojo įvežimo perdirbti arba galutinio vartojimo procedūra turi būti nedelsiant užbaigta)

LAIKINASIS IŠVEŽIMAS PERDIRBTI

Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį Sąjungos muitinės kodeksas bus taikomas toms prekėms, kurioms laikinojo išvežimo perdirbti procedūra bus įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kai perdirbtieji produktai bus importuoti į Jungtinę Karalystę arba Sąjungą šiam laikotarpiui pasibaigus (per leidime taikyti minėtą muitinės procedūrą nustatytą laiką arba 12 mėnesių, priklausomai nuo to, kuris iš šių terminų trumpesnis)

EKSPORTAS/ IŠVEŽIMAS IŠ ES

- Pagal Išstojimo sutarties 49 straipsnio 1 dalį Sąjungos muitinės kodeksas bus taikomas toms prekėms, kurioms eksporto procedūra bus įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios bus Jungtinėje Karalystėje šio laikotarpio pabaigoje
- Jungtinė Karalystė turės prieigą prie Eksporto kontrolės sistemos 1 mėn. nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos, todėl nepatvirtintus prekių išvežimo per tą laiką turės būti naudojami alternatyvūs įrodymai
- Prekių, kurioms eksporto procedūra bus įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios bus ES27 šio laikotarpio pabaigoje, išvežimas bus patvirtintas Eksporto kontrolės sistemos priemonėmis, prireikus pakeičiant išvežimo muitinės įstaigą, jeigu prekės bus vežamos į/ per Jungtinę Karalystę
- Išvežimo bendroji deklaracija (EXS), pateikta Jungtinėje Karalystėje arba ES27 iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus laikoma galiojančia ir išvežant prekes pereinamajam laikotarpiui pasibaigus

TAISYKLĖS, TAIKOMOS ŠIAURĖS AIRIJOJE PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

- Pagal Išstojimo sutarties Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES muitų teisė bus taikoma Šiaurės Airijoje ir Šiaurės Airija bus laikoma Sąjungos muitų teritorijos dalimi
- Santykiuose su trečiosiomis šalimis – ES prekybos partnerėmis, kurioms taikomos lengvatinių muitų tarifų priemonės, Šiaurės Airija nebus laikoma Sąjungos muitų teritorijos dalimi
- Šiaurės Airijos ekonominės veiklos vykdytojams suteikti leidimai naudotis įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo (AEO) statusu ir muitinės formalumų supaprastinimais galios Sąjungos muitų teritorijoje

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IR ES ATEITIES SANTYKIAI

- Derybos dėl Sutarties dėl naujosios partnerystės tarp ES ir Jungtinės Karalystės pradėtos 2020 m. kovo 2 d. (jau surengti 8 derybų raundai)
- Muitinė ir prekybos palengvinimas: ES parengtame projekte nenumatytas abipusis saugumo ir saugos patikrų, įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo (AEO) statuso pripažinimas, išankstinės informacijos apie įvežamas prekes nereikalavimas (yra galimybės tokias teises prielaidas sukurti priėmus atitinkamus Specialiojo muitinių bendradarbiavimo komiteto sprendimus)
- Jungtinės Karalystės siūlymai (abipusis pripažinimas, eksporto duomenų panaudojimas importo formalumams)
- Nesudarius sutarties, – nuo 2021 m. sausio 1 d. prekyba pagal Pasaulio prekybos organizacijos taisykles ir *erga omnes* importo muitų taikymas (*no-deal*)

IMPORTO FORMALUMAI JUNG TINĖJE KARALYSTĖJE

- **Nuo 2021 m. sausio 1 d.:** importo deklaracijos privalomos tik importuojant iš ES griežčiau prižiūrimas prekes, pasirengimas atlikti muitinės formalumus, informacijos registravimas apskaitoje, išankstinė informacija apie didelę riziką keliančius augalinės ir gyvūninės kilmės produktus
- **Nuo 2021 m. balandžio 1 d.:** išankstinė informacija apie visus augalinės ir gyvūninės kilmės produktus
- **Nuo 2021 m. liepos 1 d.:** importo deklaracijos privalomos importuojant iš ES visas prekes, taip pat privaloma pateikti saugumo ir saugos deklaracijas, didinamos fizinio tikrinimo ir pavyzdžių (mėginių) ėmimo apimtys
- Valstybės parama (50 mln. svarų sterlingų) muitinio įforminimo paslaugas teikiančiam verslui (muitinės tarpininkams, ekspeditoriams, skubių siuntų vežėjams)

REKOMENDACIJOS ASMENIMS, PREKIAUJANTIEMS TIK ES VIDAUS RINKOJE

- Išanalizuoti importo muitų tarifus, taikomus prekėms, kuriomis prekiaujama
- Išanalizuoti lengvatinės prekių kilmės taisykles, jeigu gaminant prekes, kuriomis prekiaujama, naudojamos Jungtinės Karalystės kilmės prekės
- Pasiruošti atlikinėti muitinės formalumus (pvz., pasirinkti muitinės tarpininką)
- Atidžiai planuoti logistikos operacijas, vengiant prekių gabenimo prieš pat faktinę Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES datą

AČIŪ UŽ DĒMESI

